

Radovan Šikl

ZRAKOVÉ VNÍMÁNÍ

GRADA

Disertační práce

Interkulturní rozdíly ve zrakovém vnímání

Cross-cultural differences in visual perception

Ing. Mgr. Jiří Čeněk, učo 144946

Anotace

Tato práce se zabývá teoretickými konstrukty individualismu/kolektivismu (Triandis, 1996) a analytickým/holistickým vnímáním (Nisbett & Masuda, 2003) a jejich vzájemným vztahem. Ve studii byla k měření individualismu/kolektivismu použita Bartošova (2010) mutace škály INDCOL, k měření kognitivního stylu byly administrovány celkem tři metody – metoda FLT (Kitayama et al., 2003), úloha CBS zjišťující ...více ▾

Klíčová slova analytické vnímání holistické vnímání individualismus kolektivismus kultura analytic perception culture
holistic perception individualism collectivism

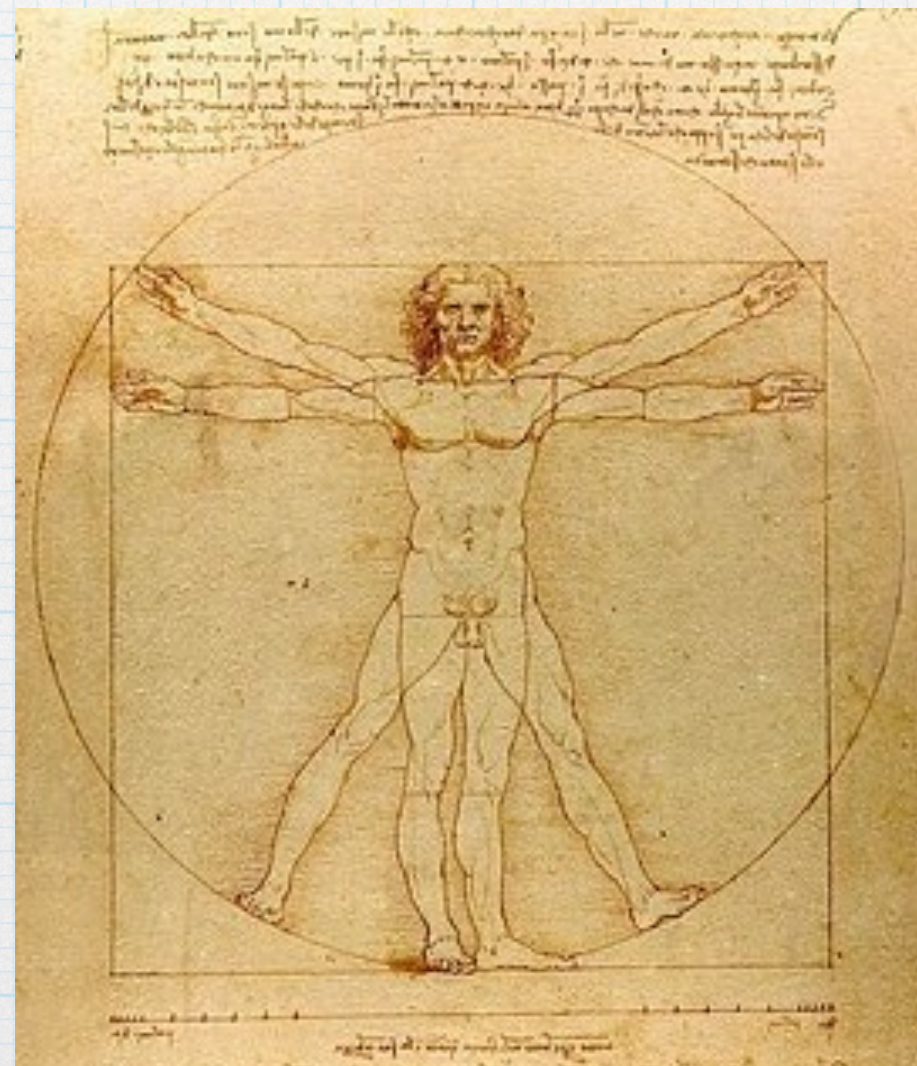
Abstract

The thesis is focused on the theoretical constructs of individualism and collectivism (Triandis, 1996) and of analytic/holistic perception (Nisbett & Masuda, 2003) and their mutual relationship. Scale INDCOL translated by Bartoš (2010) was used to measure individualism/collectivism, three different methods were used to measure cognitive style – FLT method (Kitayama et al., 2003), CBS method to investigate ...více ▾

<https://is.muni.cz/auth/th/f4aw4/>

VNÍMÁNÍ

II.

Pět funkcí vnímání

- * pozornost
- * kde jsou jednotlivé objekty
- * které objekty se kolem mě vyskytují
- * abstrahování klíčových vlastností objektu
- * percepční stálost

VNÍMÁNÍ II.

SMYSL	minimální podnět
zrak	plamen svíčky pozorovaný na vzdálenost 48 kilometrů za tmavé jasné noci
sluch	tikání hodin za ticha ve vzdálenosti 6 metrů
chuť	jedna lžička cukru rozpuštěná v 7,5 litrech vody
čich	jedna kapka parfému rozptýlená do prostoru šesti místností
hmat	křídlo mouchy padající na tvář člověka z výšky jednoho centimetru

TEORIE VNÍMÁNÍ

Teorie organizace vnímání

Teorie vývoje vnímání

Ívarová
(Gestalt)

Shora dolů

Zdola nahoru

Přirozenost
(vrozené)

Výchova
(naučené)

- Gregoryho teorie
- teorie nastavení vnímání

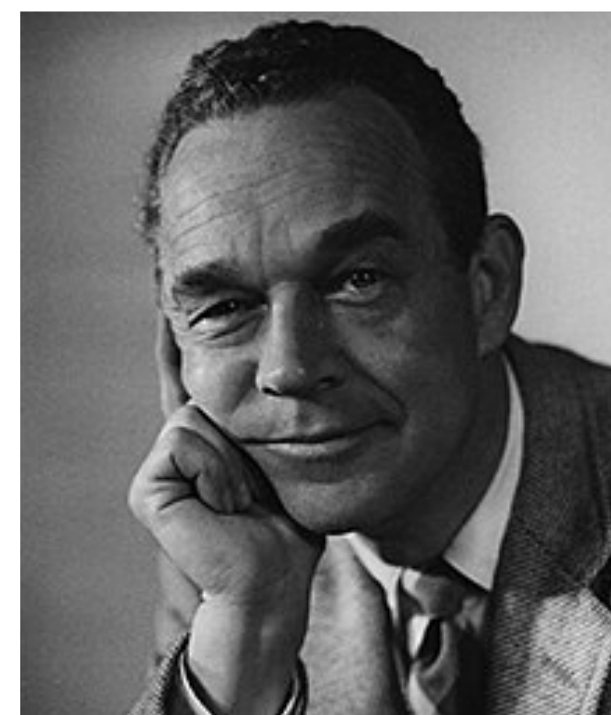
- Gibsonova teorie
- teorie detekce znaků

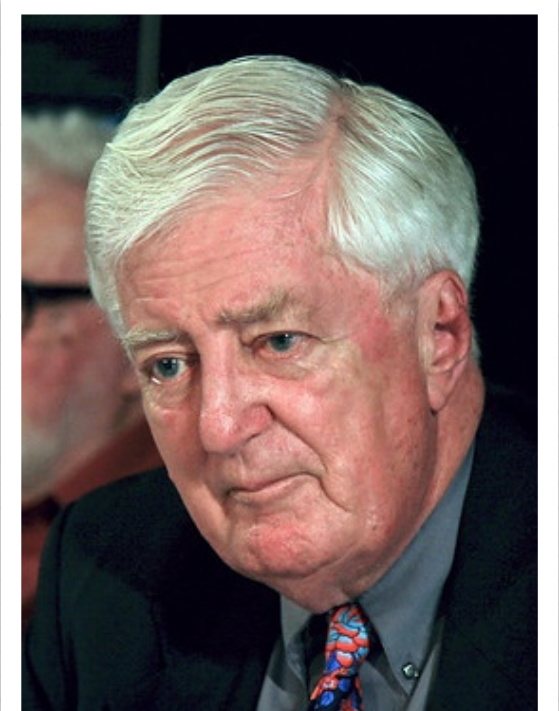
Doklady z výzkumů:

- zvířat
- malých dětí
- přizpůsobování (readjustment) vnímání
- lidských pacientů s šedým základem
- interkulturních studií (svět tesařů)

Teorie vnímání zdola-nahoru

- * Zdůraznění bohatosti vstupujících informací
- * Procesy postupující zdola nahoru jsou řízeny pouze vstupními informacemi
- * Gibsonova teorie přímého vnímání (ekologická teorie vnímání)
- * Teorie zjišťování rysů

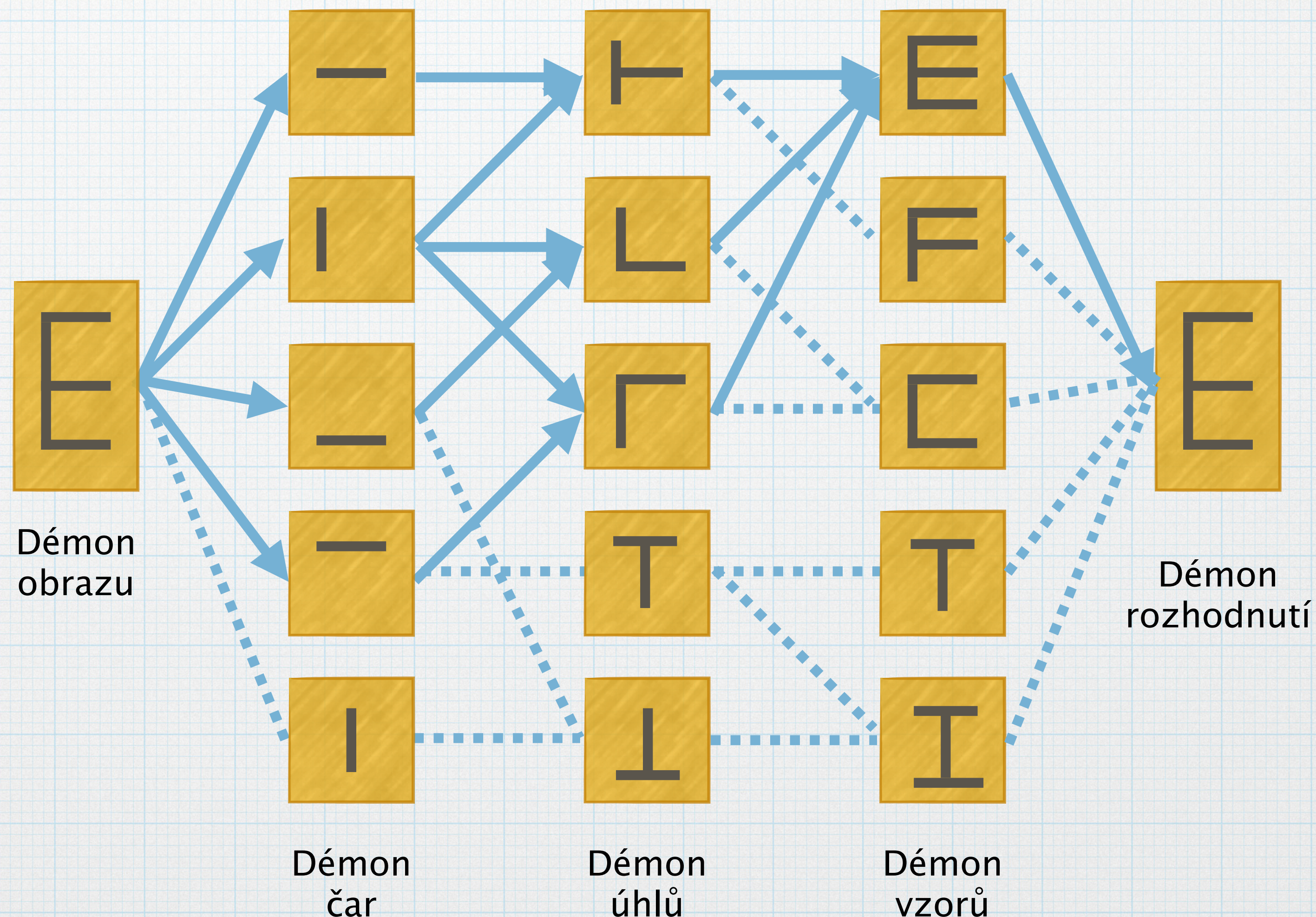

Teorie zjišťování rysů

* např. Selfridgenův model pandemonia (sboru démonů)

* Využití: Lindsay a Norman u modelu rozpoznávání písma

Teorie vnímání shora-dolů

- * Tyto teorie jsou označovány jako konstruktivistické
- * Procesy probíhající shora dolů jsou řízeny znalostmi, zkušenostmi, pozorností a očekáváním dané osobnosti
- * Odpovídající kontext vnímání ulehčuje, kdežto neodpovídající kontext vnímání zhoršuje
- * Gregoryho teorie a Teorie nastavení vnímání

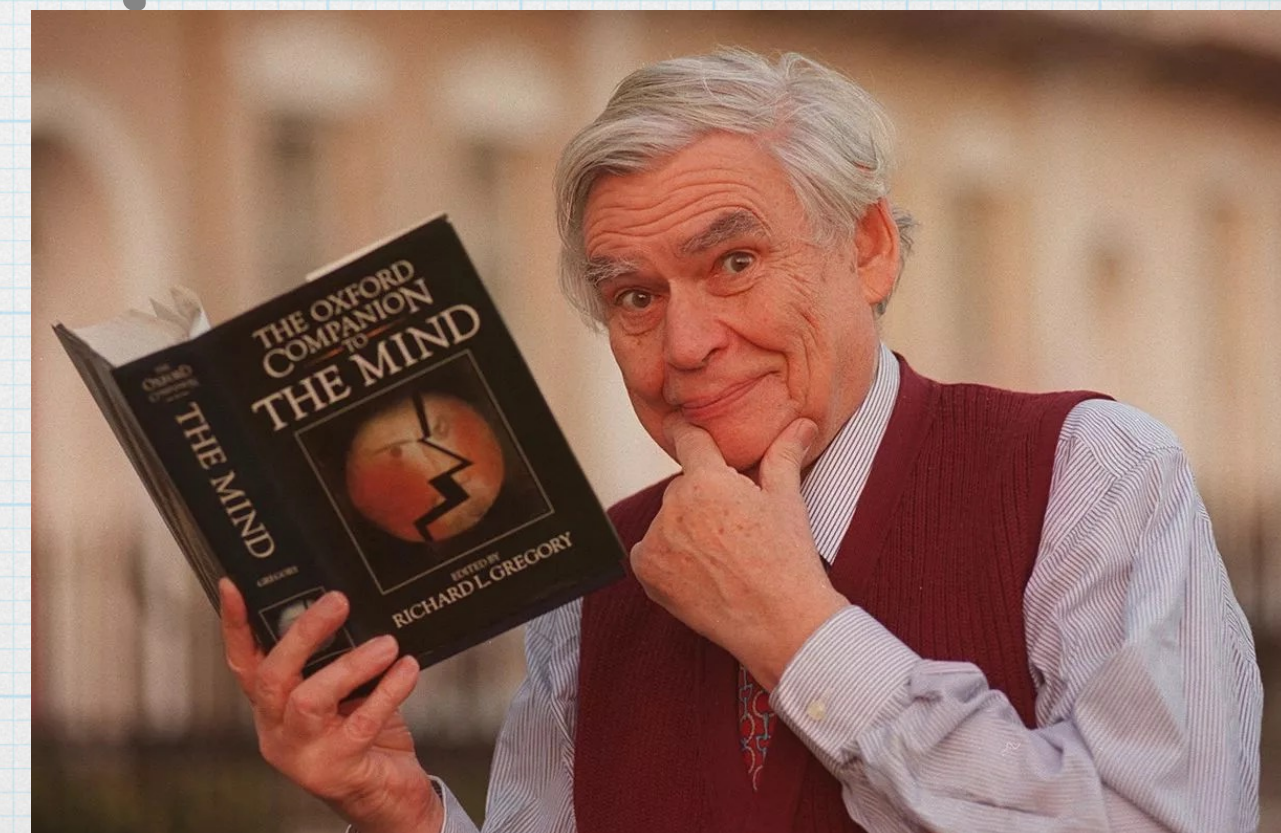
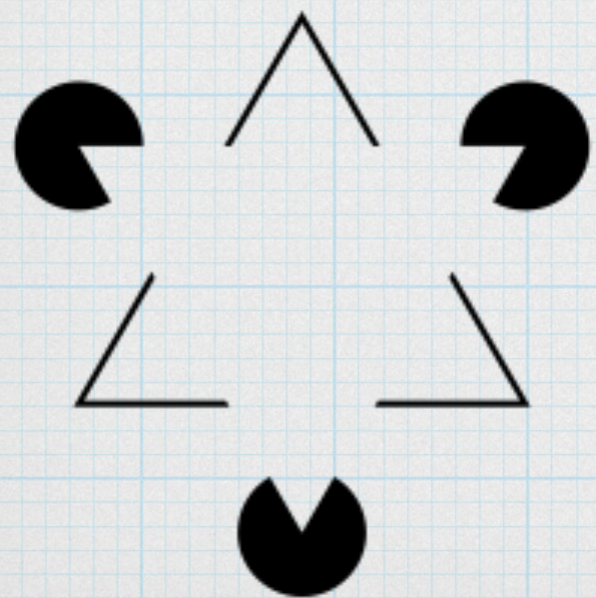
V svoivsoltsi s vzýukem na Cmabridge Vinervtisy vlšyo njaveo, že nzeáelží na pořdaí psíem ve solvě. Jedniná dleůitžá věc je, aby blyy pnvří a psoelndí pímesna na srpváénm mstíě. Zybetk mžúe být totánlí sěms a ty to přoad bez porlbmėů peřčetš. Je to potro, že ldiksy mezok netče kdažé pensímo, ale svolo jkao cleek.

Aocdrnig to a rscheearch at Cmabrigde Vinervtisy, it deosn't mttær in waht oredr the ltteers in a wrod are, the olny iprmoetnt tihng is taht the frist and lsat ltteer be at the rghit pclae. The rset can be a toatl mses and you can sitll raed it wouthit porbelm. Tihs is bcuseae the huamn mnid deos not raed ervey lteter by istlef, but the wrod as a wlohe.

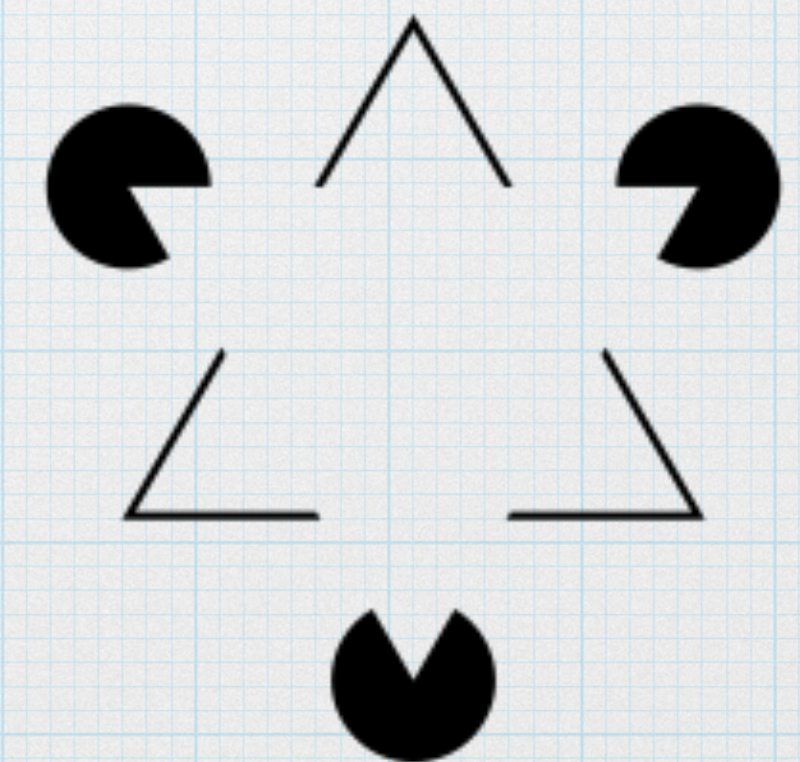
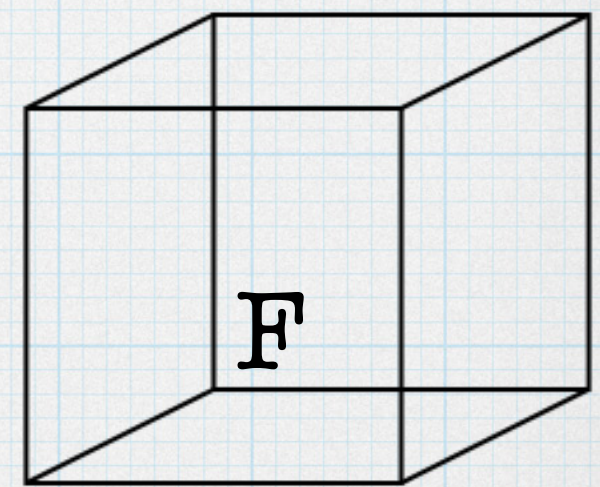
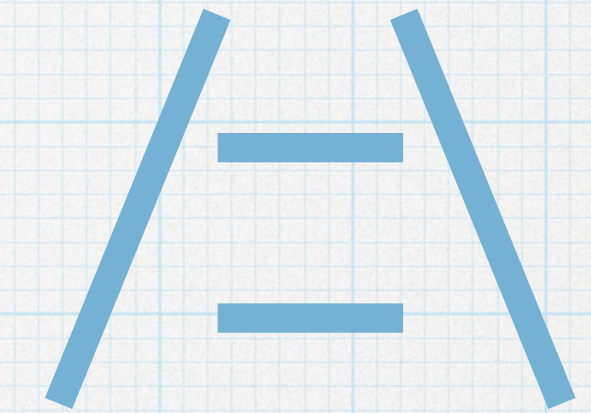
Gregoryho teorie vjemové dedukce (interference)

- * Vnímání překračuje dostupné smyslové informace
- * Všechny požadované informace často nejsou přítomny
- * Informace musíme vybírat abychom předešli smyslovému přetížení

Gregoryho teorie vjemové dedukce (interference)

- * Jako důkaz využívá klamy a vjemovou stálost
- * Klam - zkreslení, nejednoznačné obrazce, fiktivní obrazce, ...
- * Vjemová stálost - stálost velikosti, tvarová stálost, stálost umístění

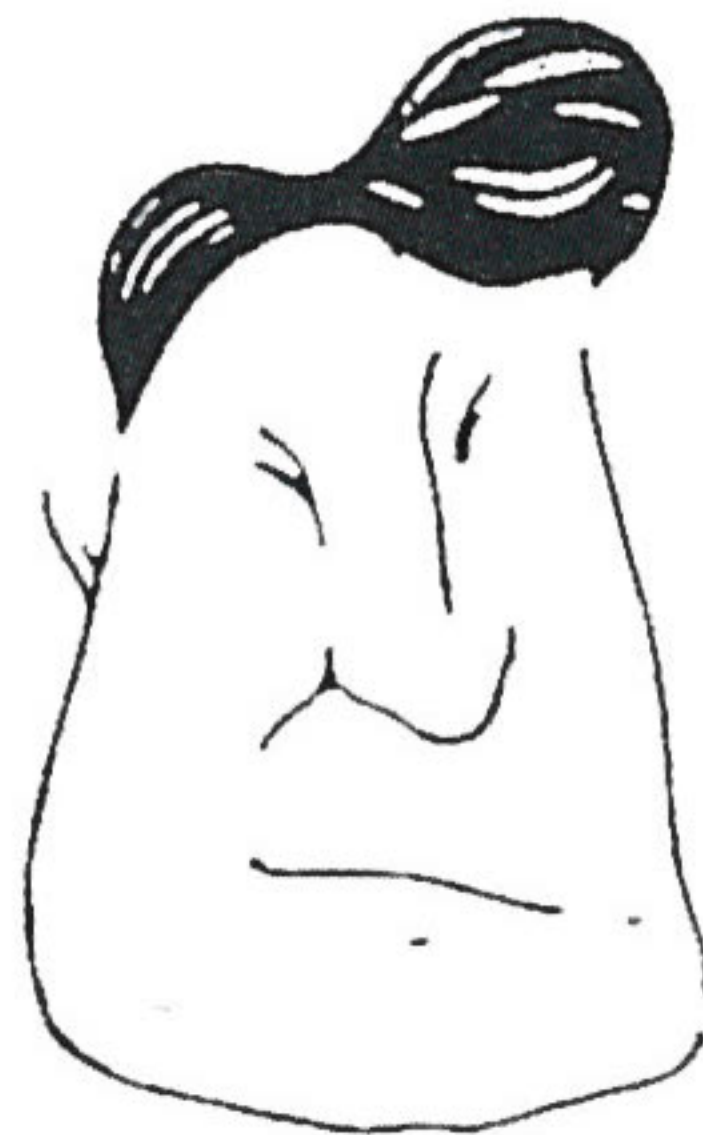
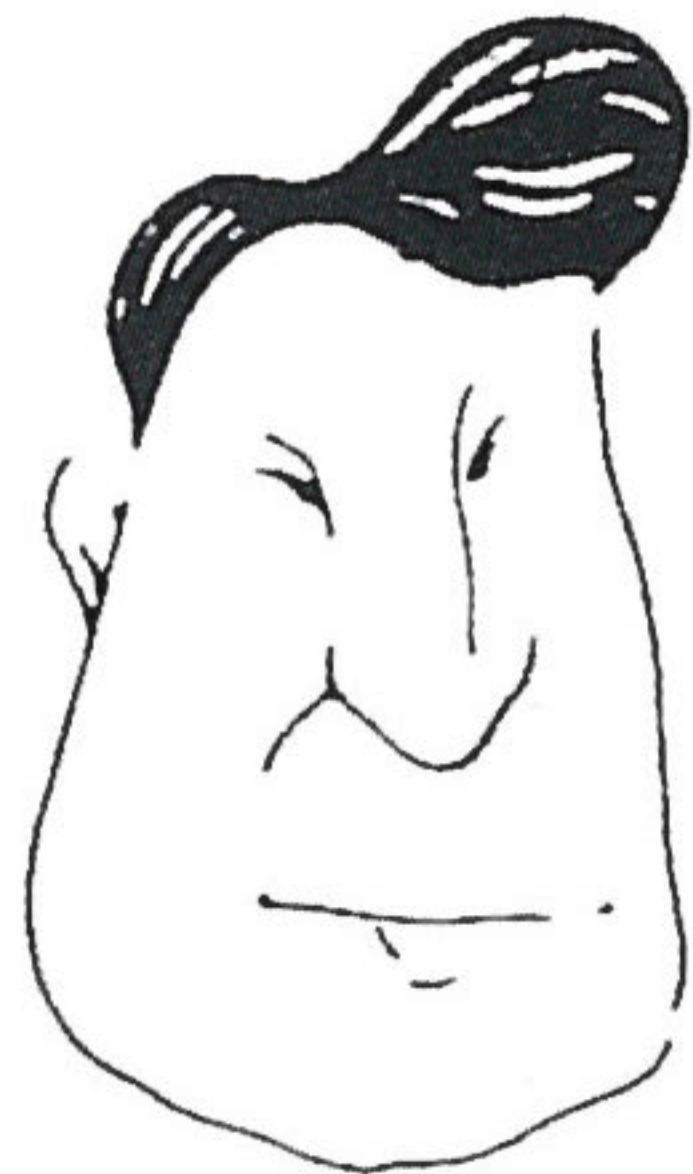
Teorie nastavení vnímání

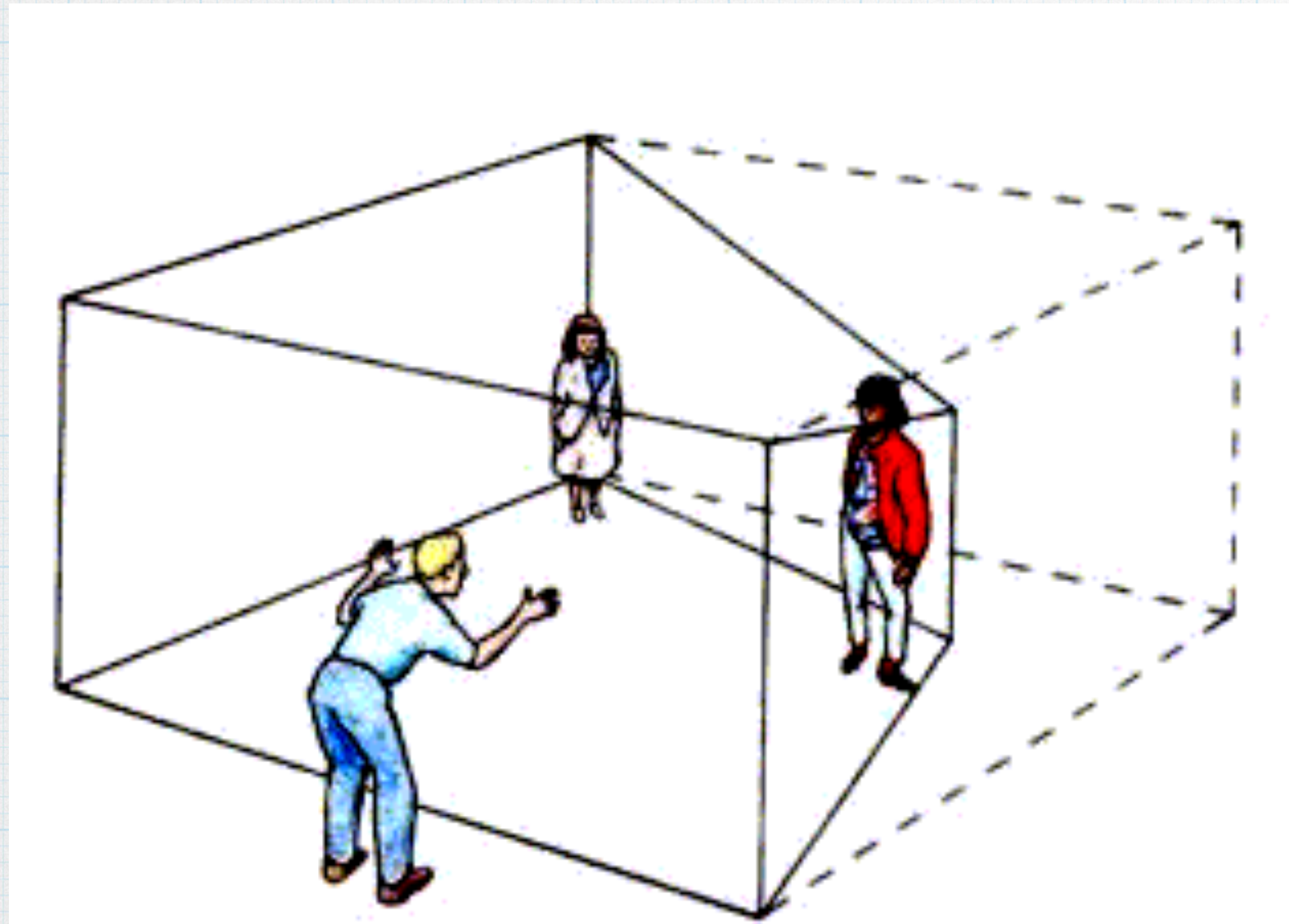
- * vnímání je aktivní proces zahrnující výběr, usuzování a interpretaci
- * Očekávání a kontext
- * Očekávání a minulá zkušenost
- * Motivace
- * Emoce

12
A B C
14

THE CAT

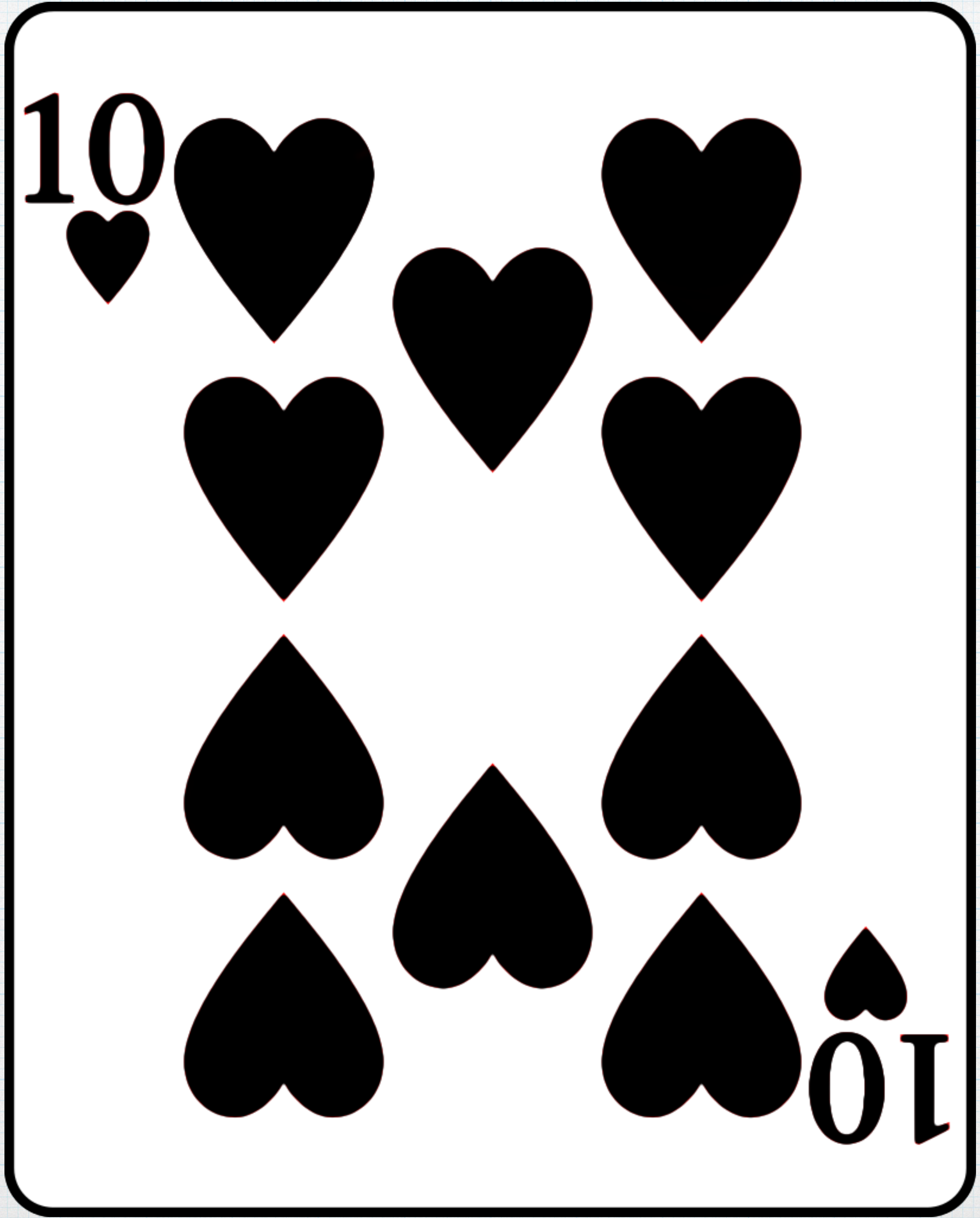

Ames Room (Philip Zimbardo)

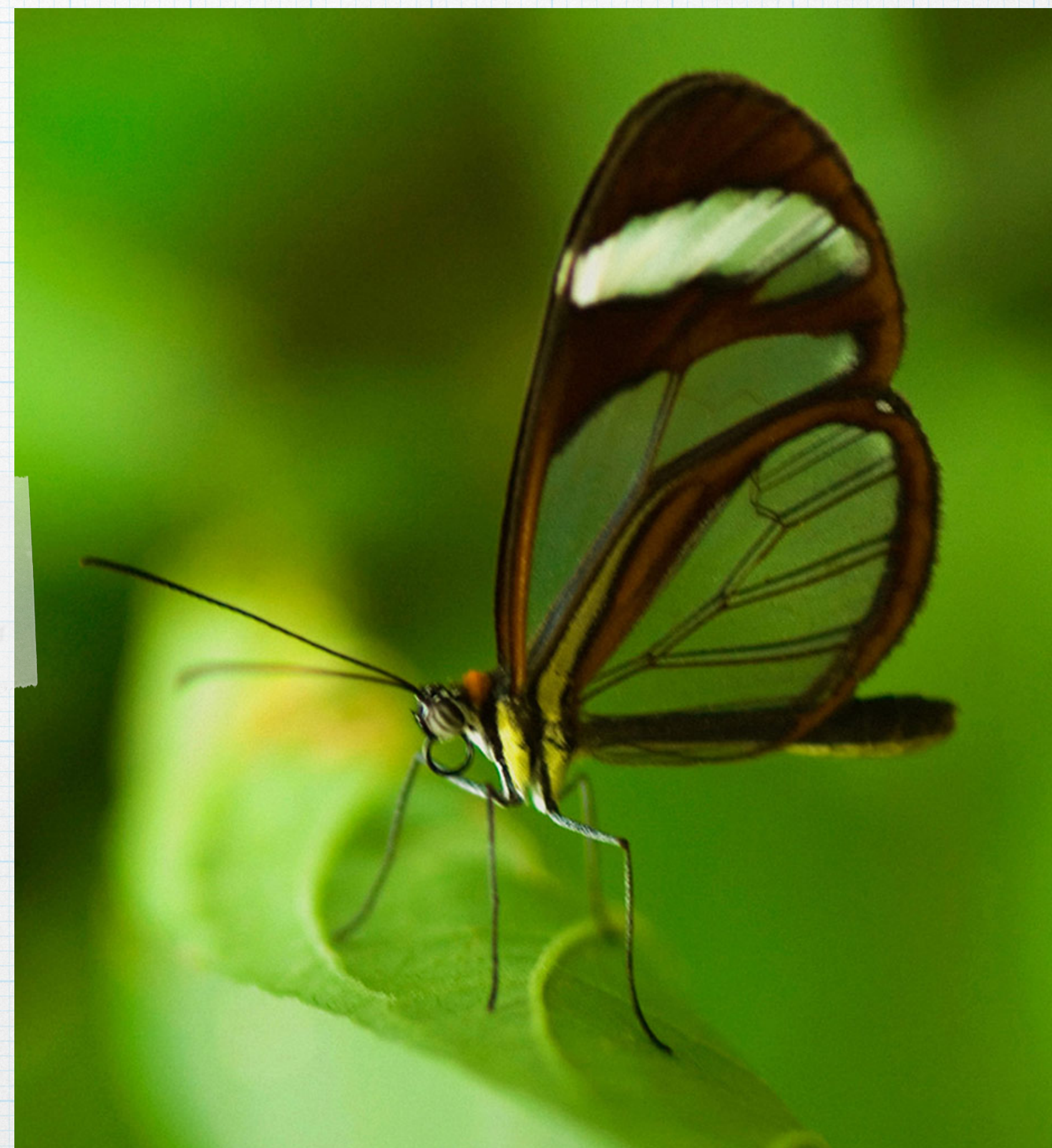

<https://www.youtube.com/watch?v=hCV2Ba5wrcs>

Interakcionalistické teorie vnímání

- * Syntéza prvků přístupů zdola nahoru a shora dolů
- * Procesy zdola nahoru pravděpodobně lépe vysvětlují vidění za optimálních podmínek
- * Procesy shora dolů jsou aktivnější za horších podmínek pro vidění

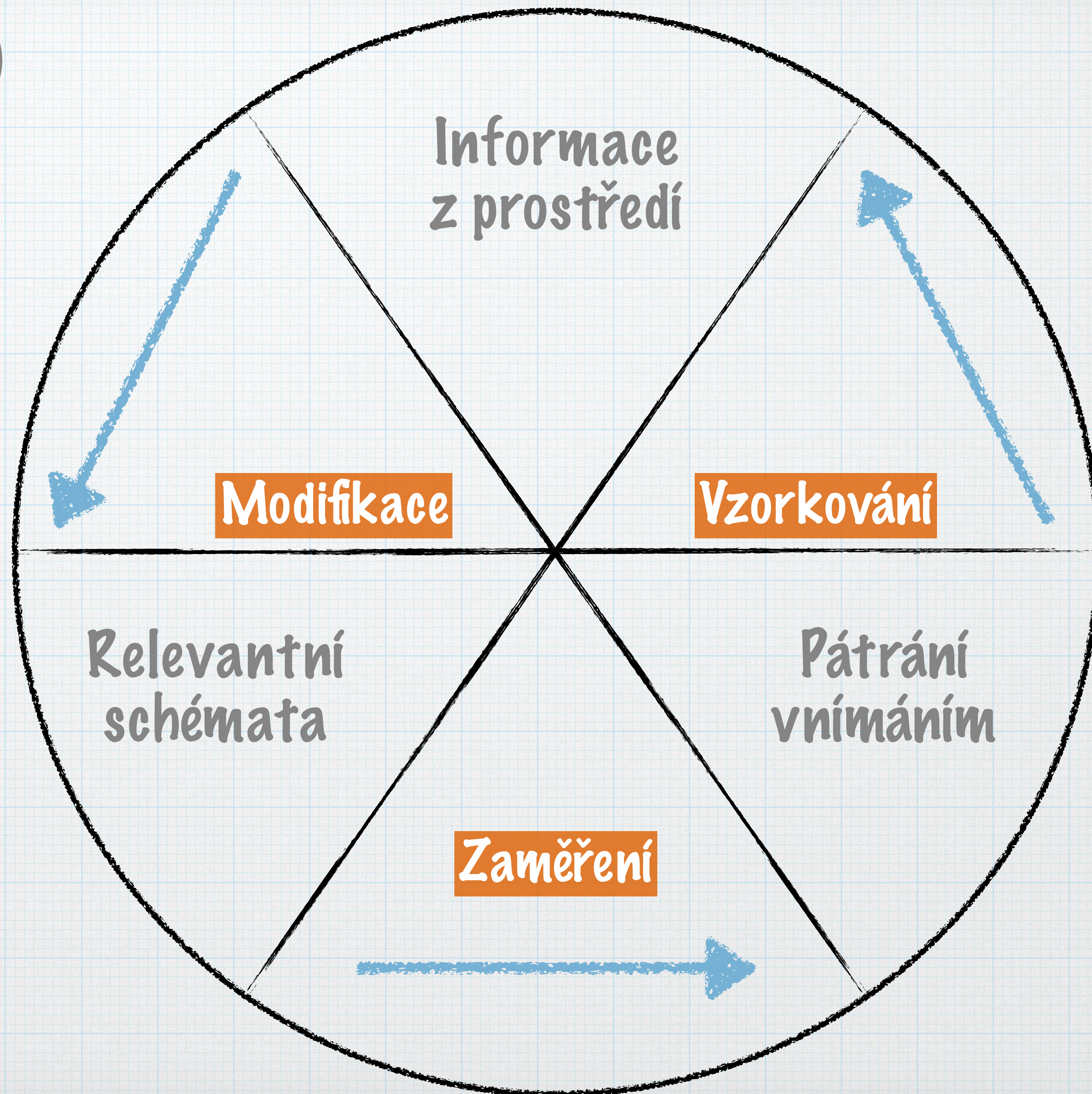

Neisserův cyklus vnímání (1976)

- Jde o nepřetržitý cyklus
- Očekávání se berou v úvahu, jsou však méně stálá a neustále se mění s podmínkami prostředí a rozvíjejícím se chápáním těchto podmínek vnímajícím jedincem.

Ulric Neisser a Eleanor Gibson

VÝVOJ VNÍMÁNÍ

- * Snaha o zjištění, které konkrétní aspekty vnímání jsou přítomny při narození a které se vyvíjejí prostřednictvím zkušeností s prostředím.

Výzkum s koťaty

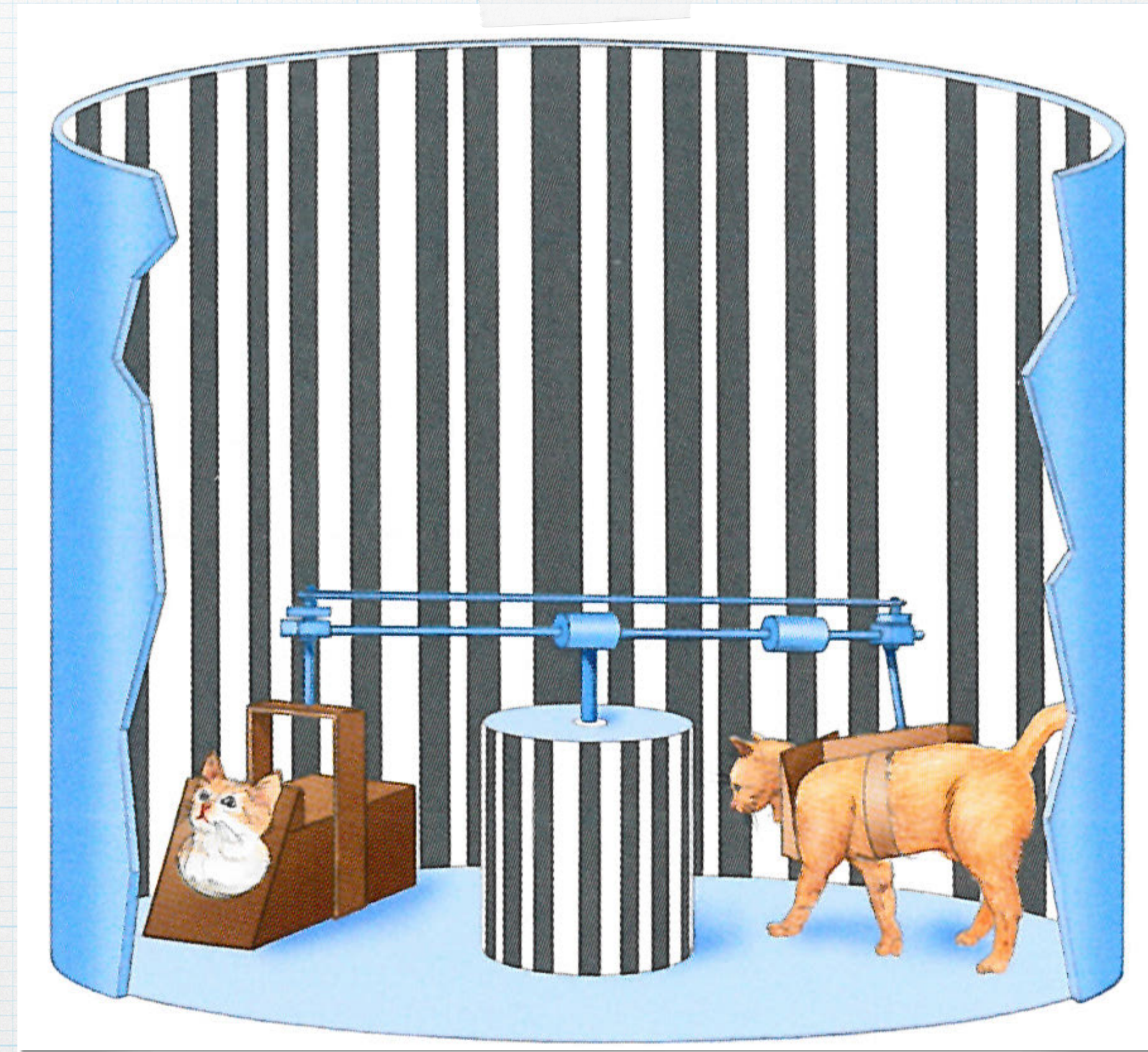
C. Blekmore a G. Cooper.

- * Pro rozvoj vrozených percepčních programů je nutný pravidelný přísun podnětů v raných období života.
- * Při výzkumu se pravidelně využívá deprivace.
- * Velká vazba na fyziologii. Nedojde u deprivace spíš k poškození orgánů než psych. funkcí?

Výzkum s koťaty Held a Hein

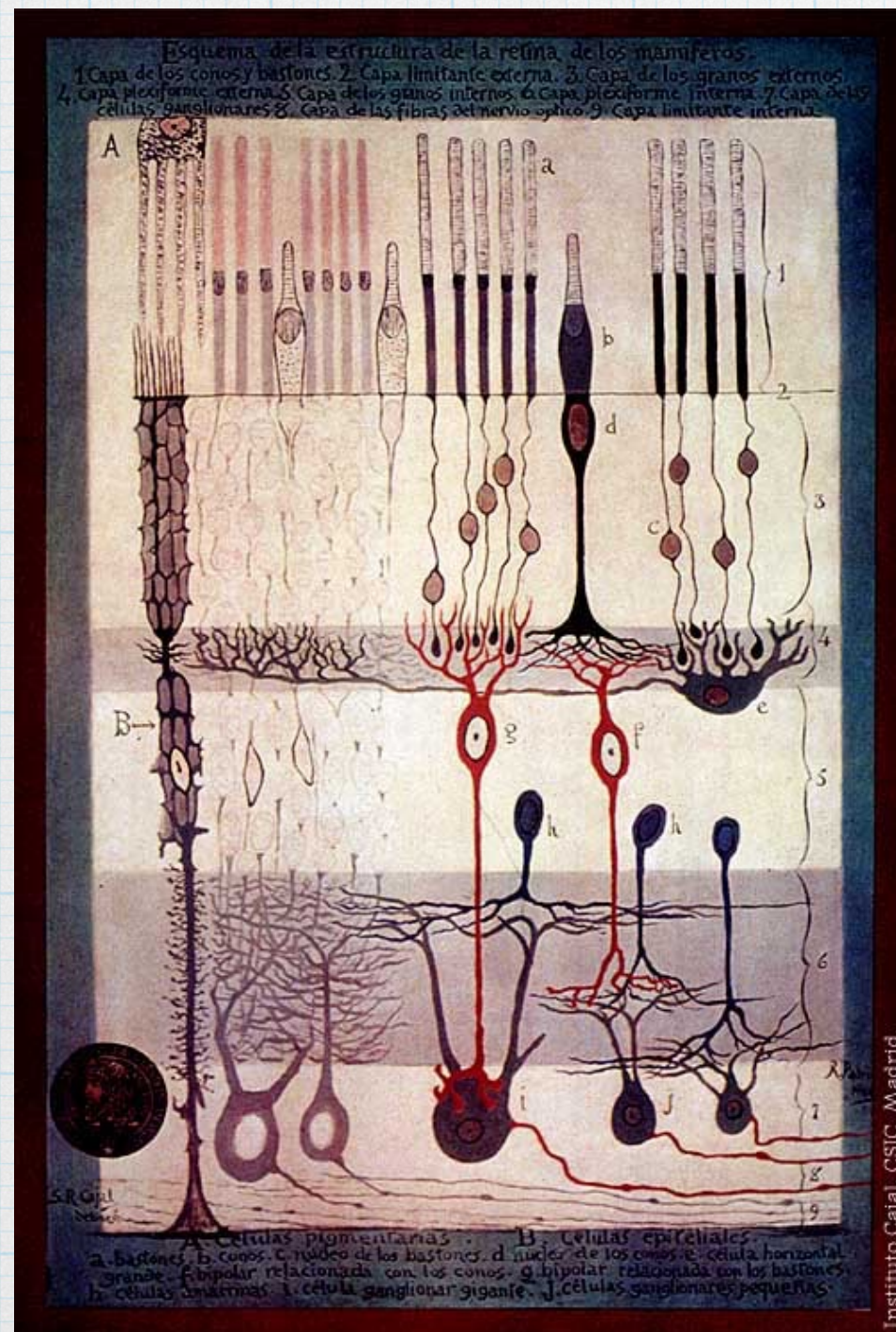
- * Pro vývoj vnímání je nutná aktivní interakce s prostředím.

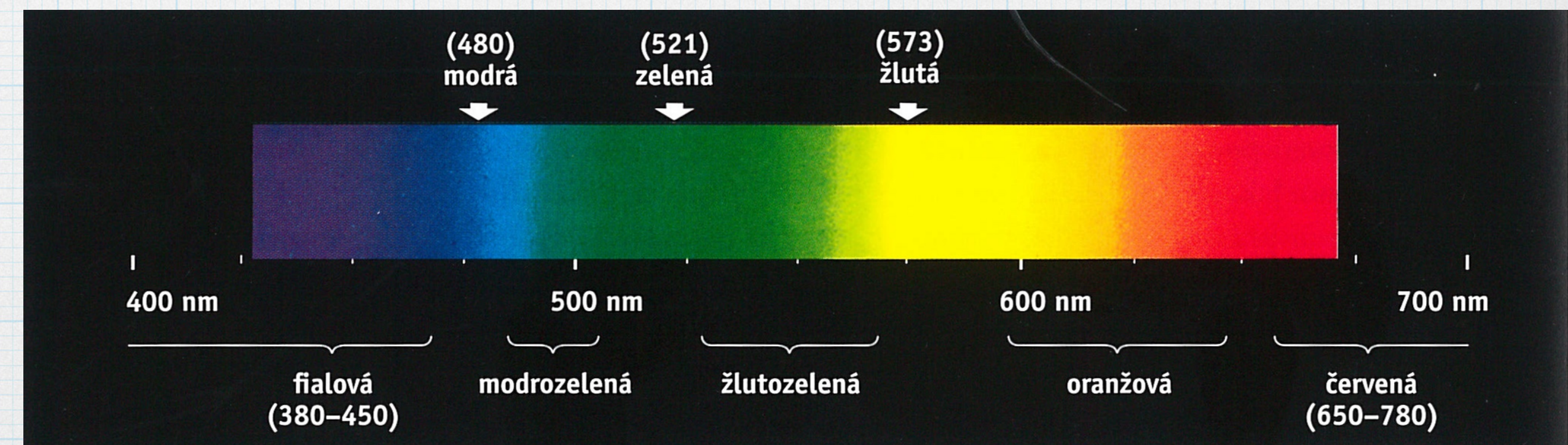
VNÍMÁNÍ BAREV

Barva není objektivizovatelná. Jde o konstrukt naší mysli!

- Young-Helmholtzova teorie (trichromatická)
- Teorie protikladných barev

S. Ramón y Cajal, *Struktura sítnice savců*, 1900

in *Psychologie* Atkinsonové a Hilgarda, 2012

VNÍMÁNÍ BAREV - trichromatická t.

- * světlo s krátko vlnovou délkou 450 - 500 nm - modré
- * světlo se střední vlnovou délkou 500 - 570 nm - zelené
- * světlo s dlouhou vlnovou délkou 650 - 780 nm - červené

* Odstín - kvalita kterou označujeme názvem barvy - vlnová délka - nanometr

* Jas - vyjadřuje jaké množství světla se odráží od povrchu - intenzita - foton

* Sytost - se vztahuje k čistotě barvy - ryzost - stupeň šedé

Odstín -30

Odstín +30

Saturace -80

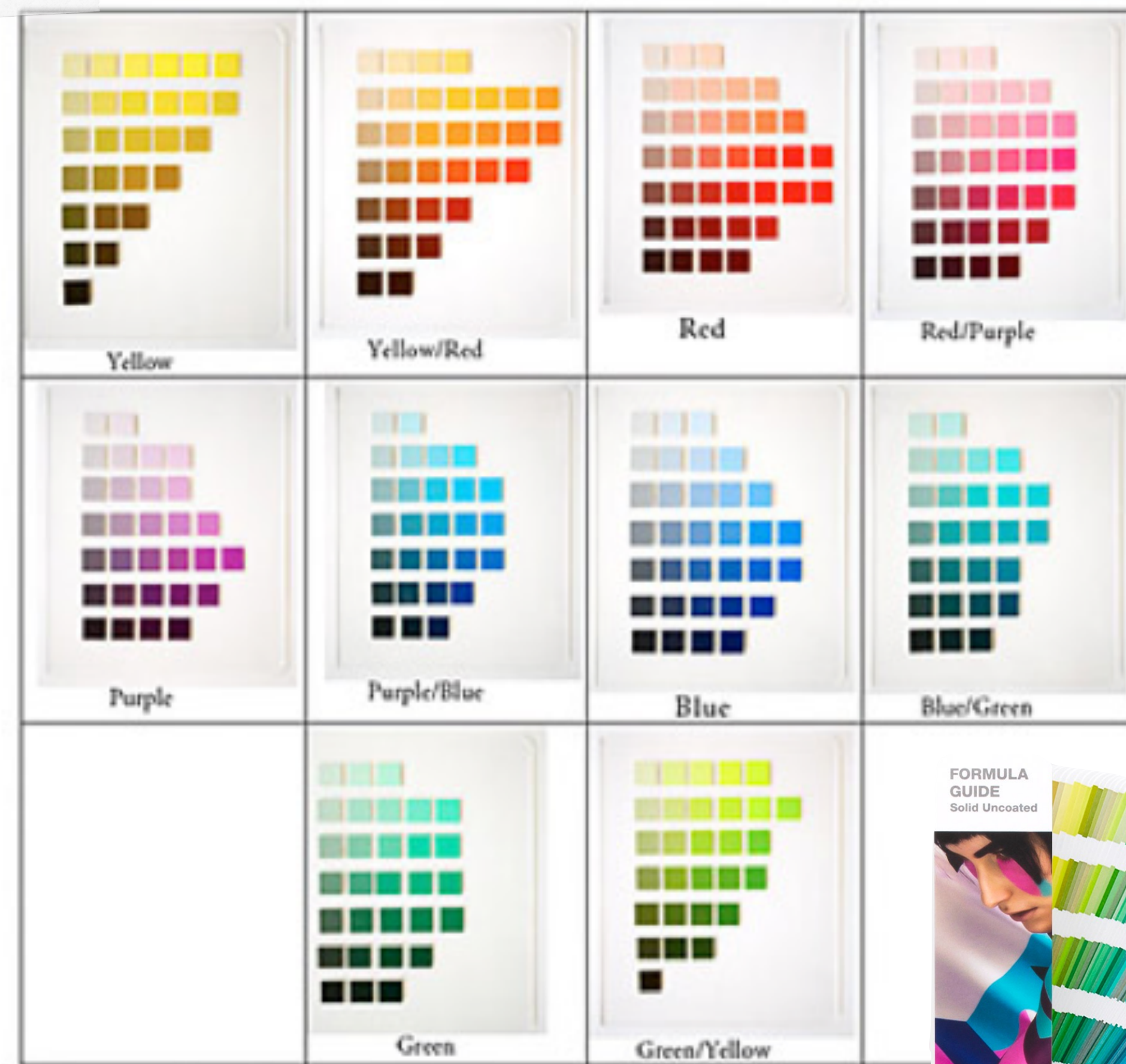
Saturace +100

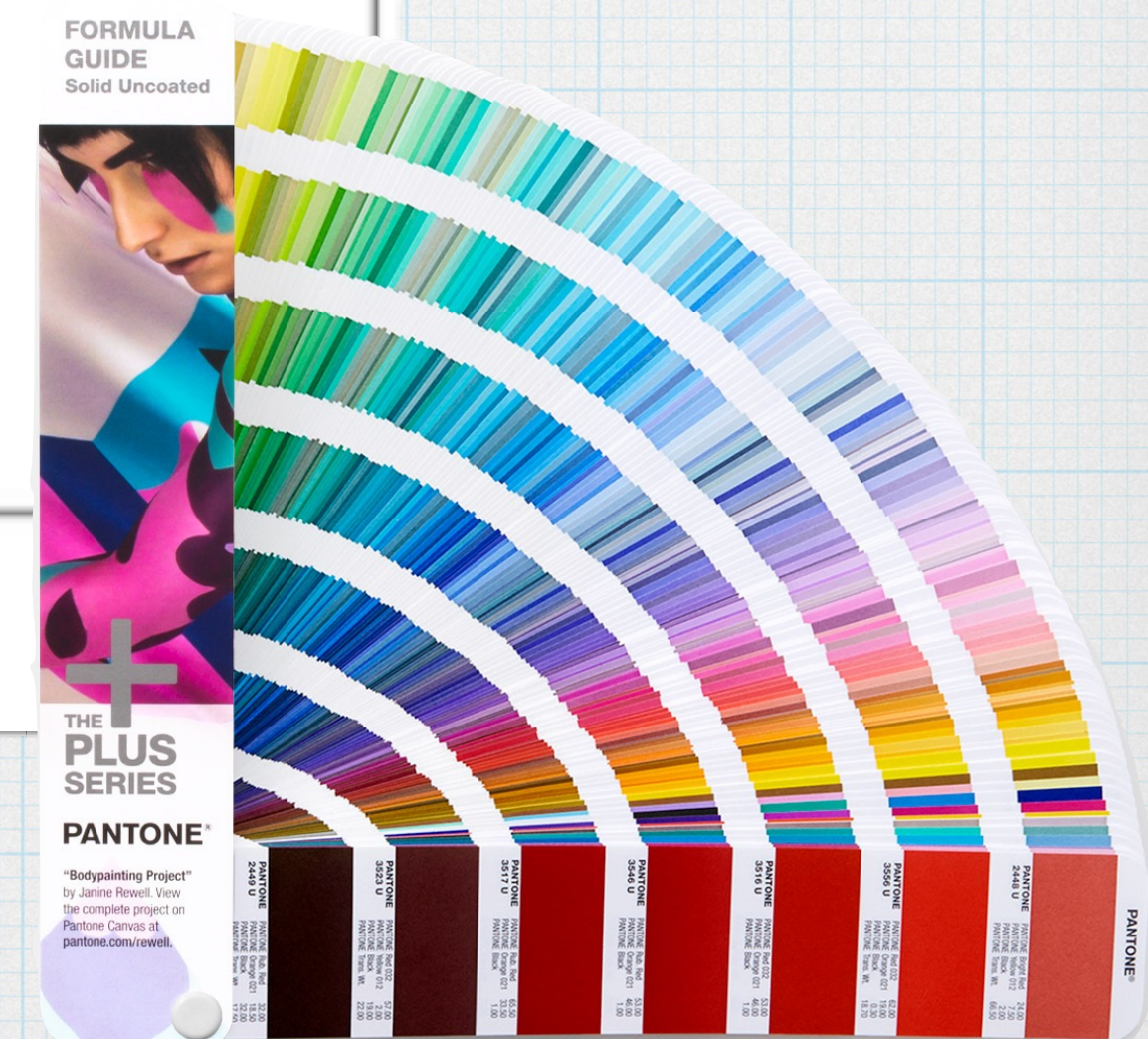
Jas -80

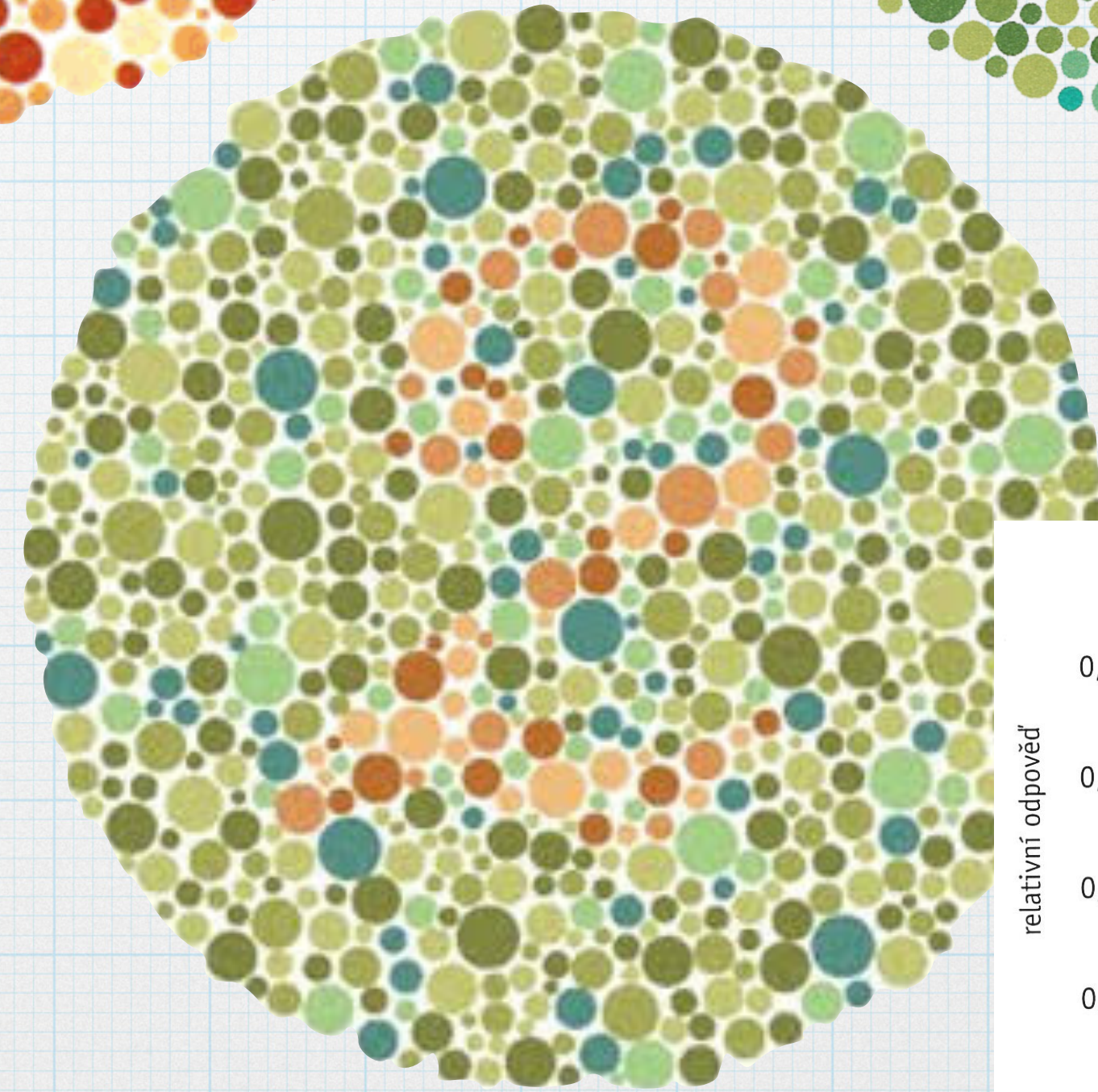
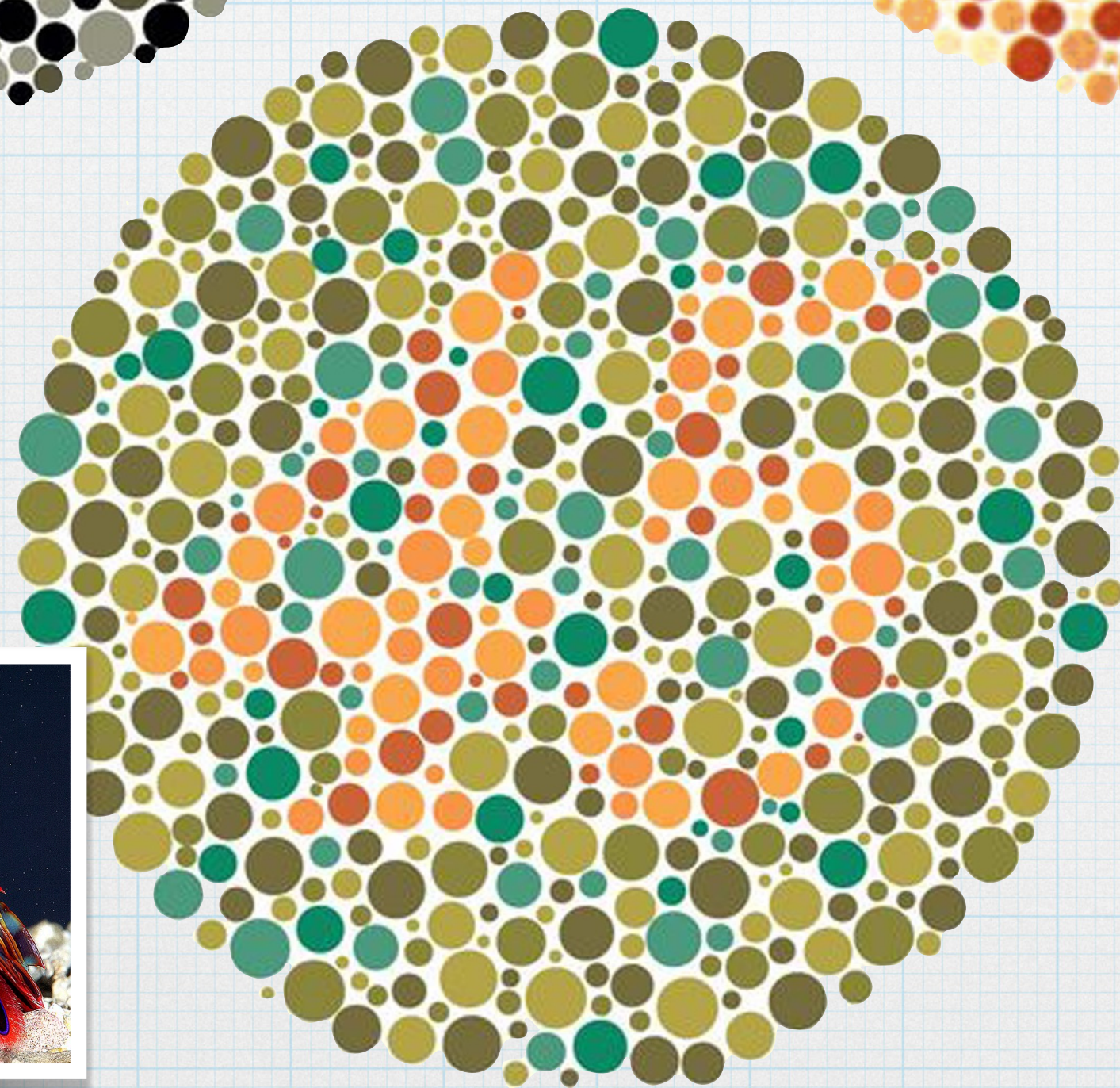
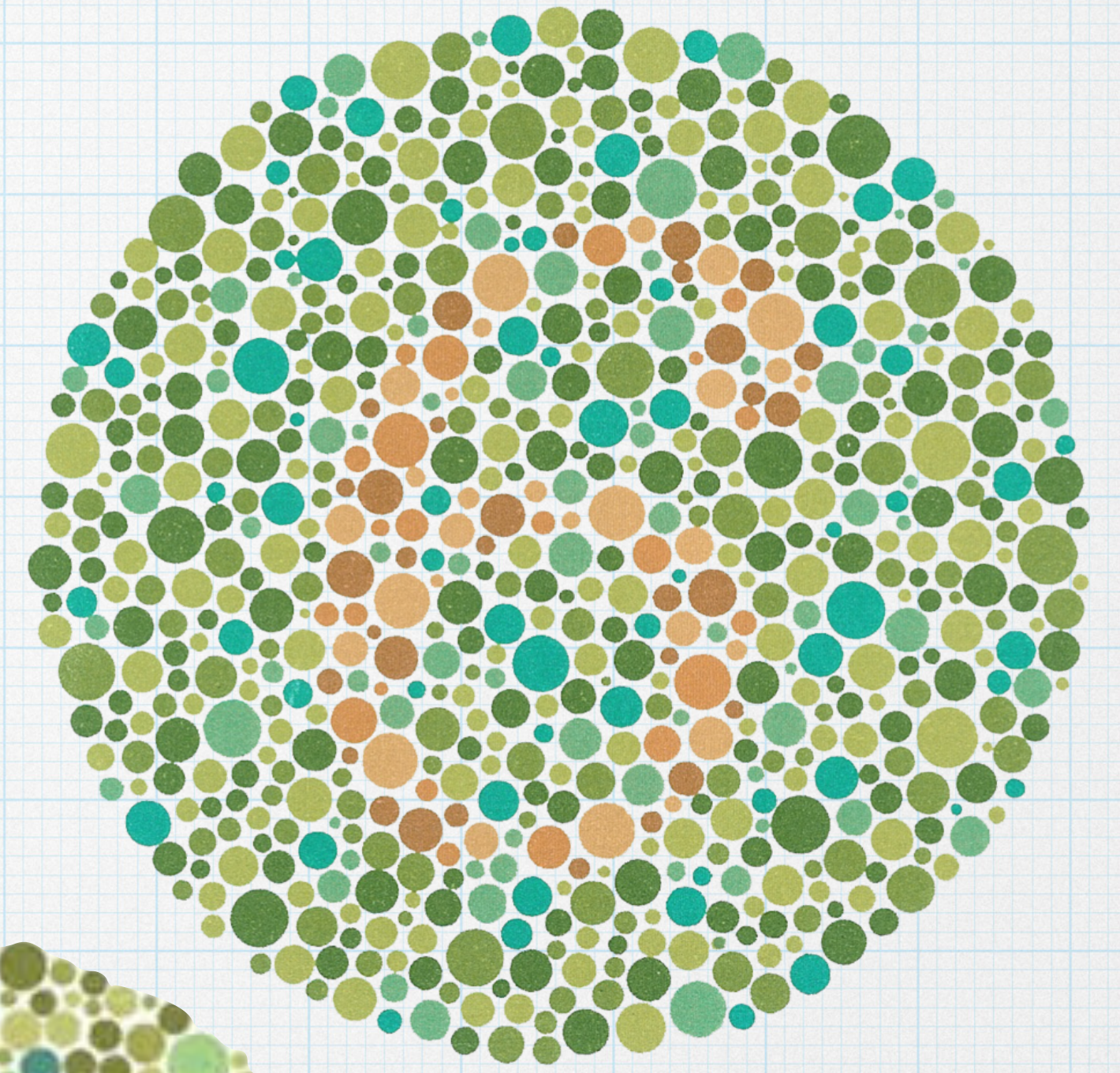
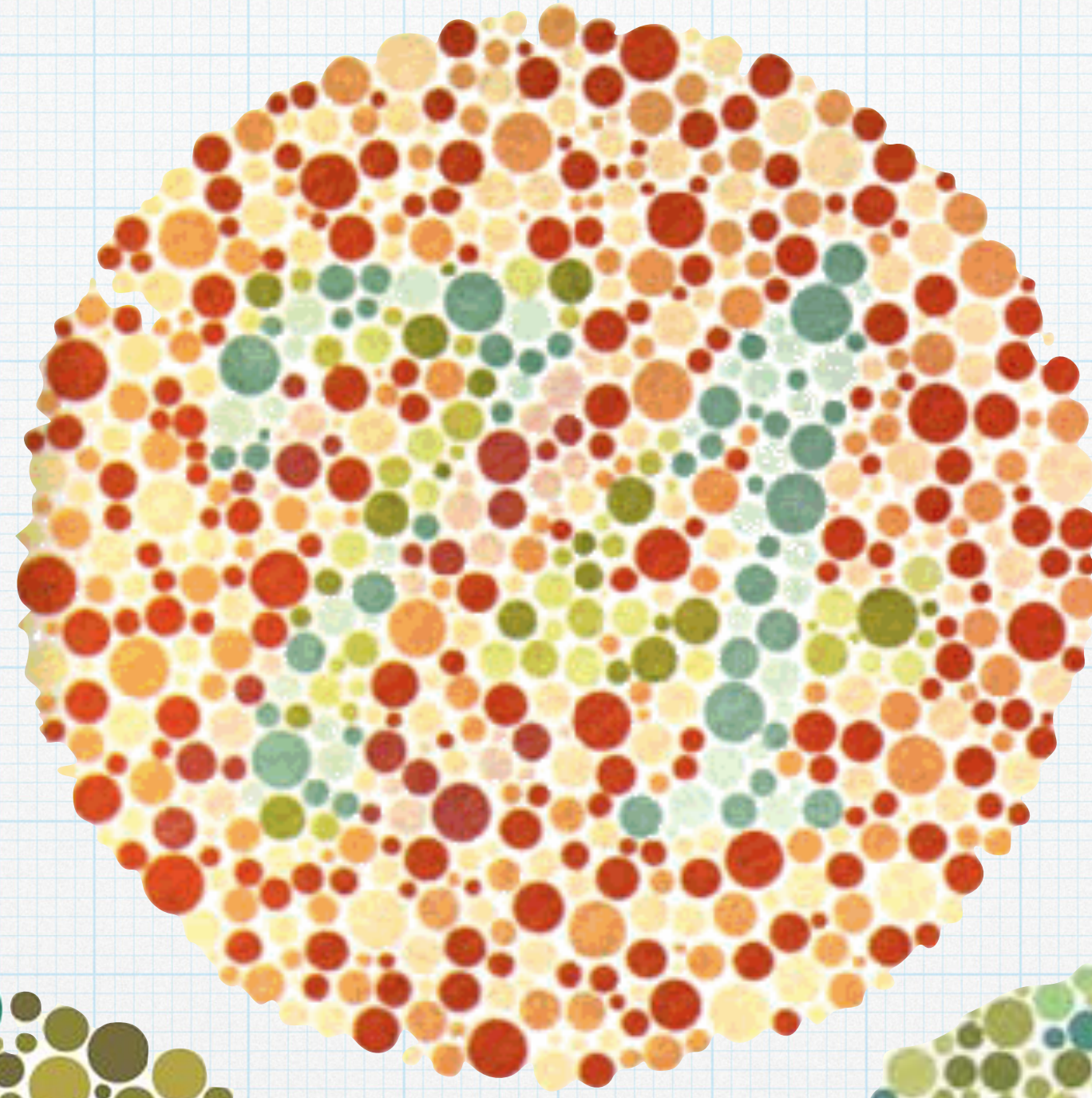
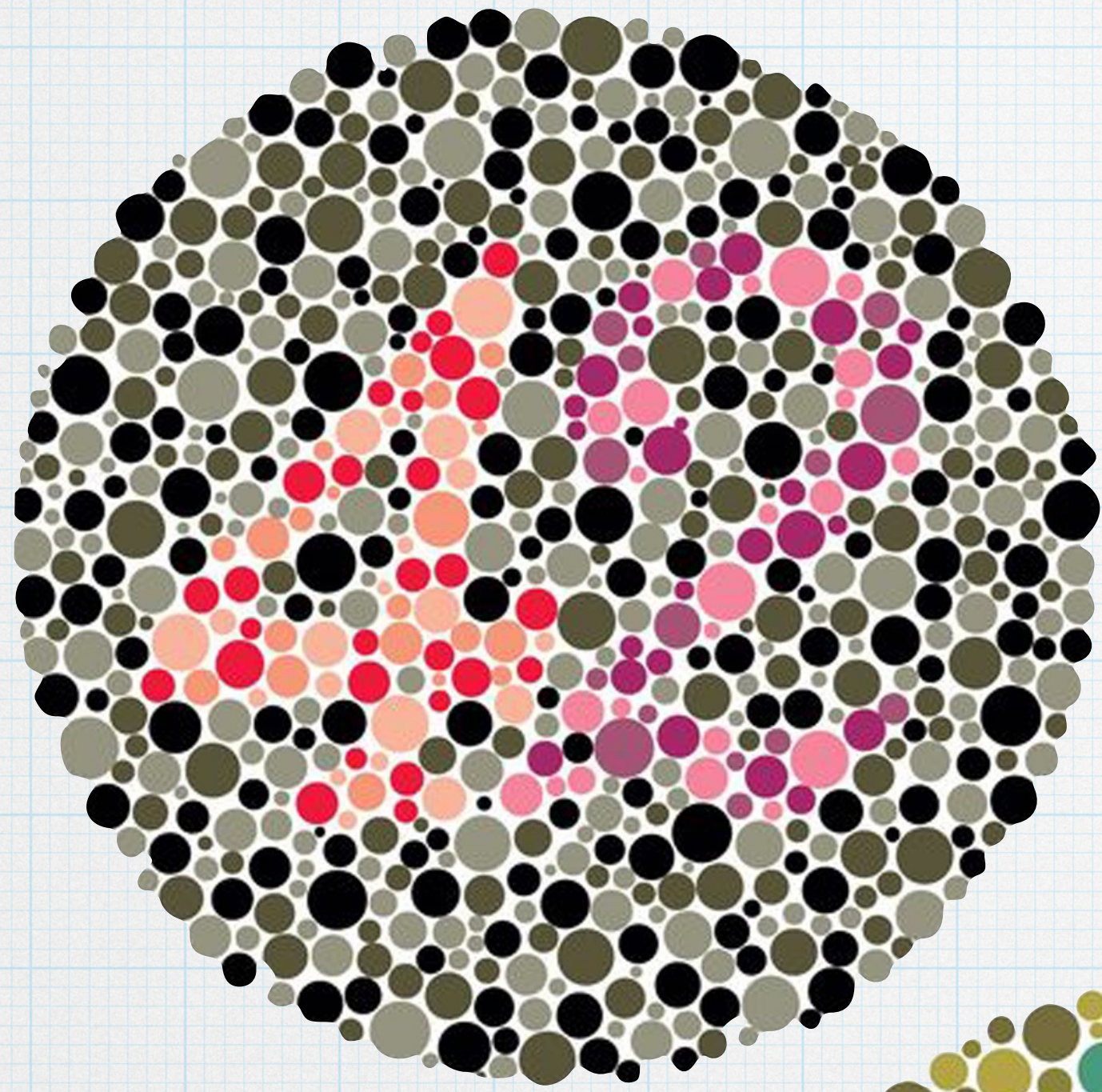
Jas +80

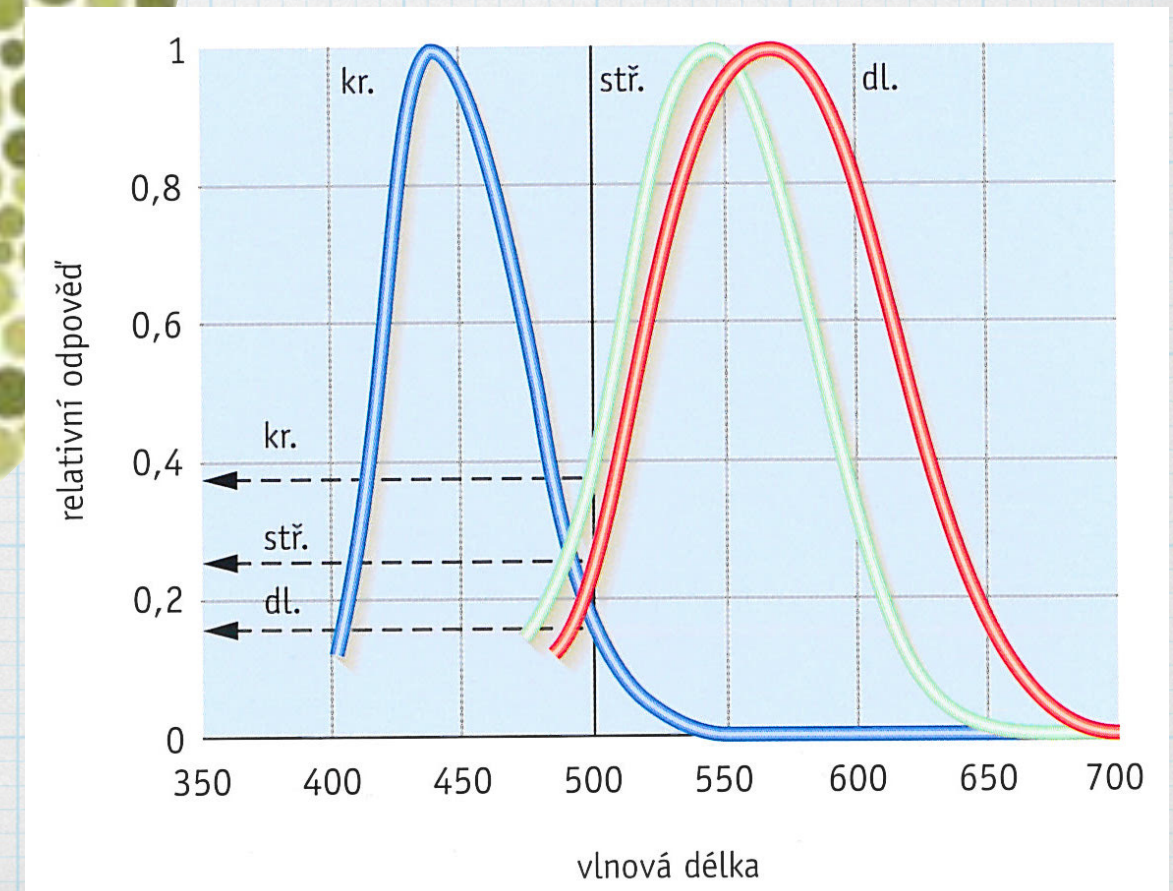
A 3-D model of the Munsell Color System (left) and all ten color sets of the Munsell System

Návrh schématu Alberta Munsellapro specifikaci barevných povrchů.

Strašek paví

THE AMERICAN FLAG
AS SEEN

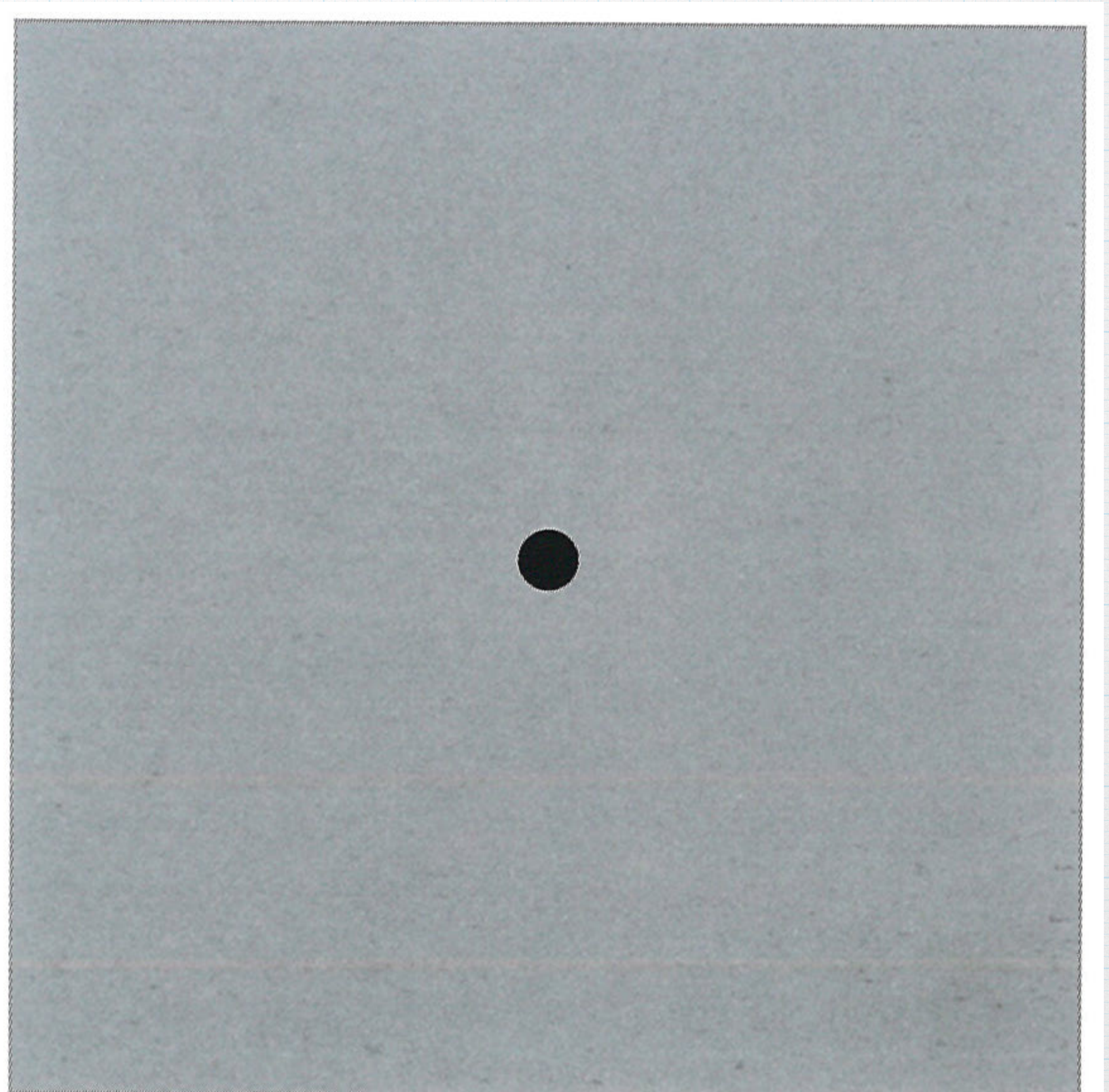
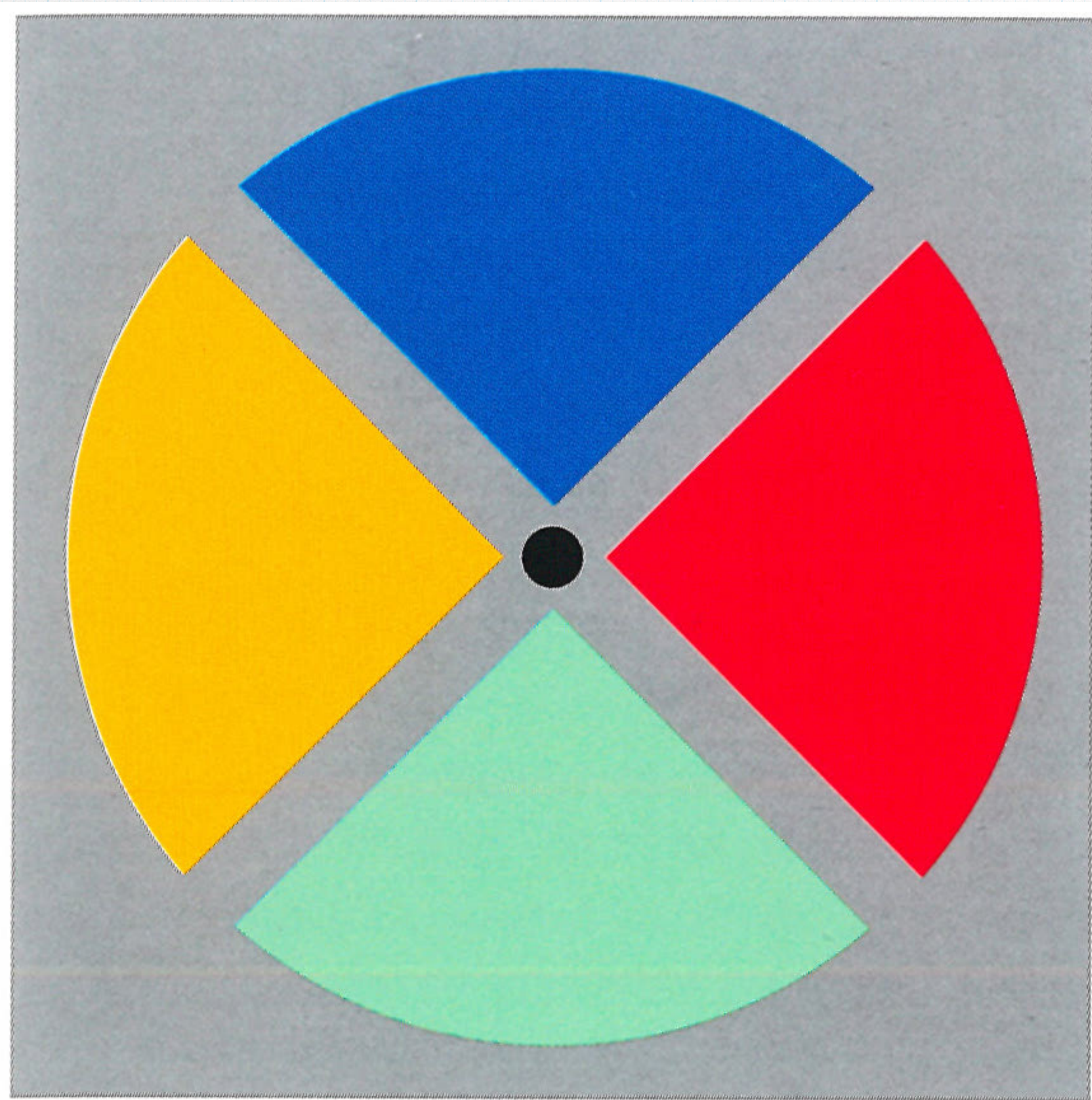
- I.-BY MOST PEOPLE.
- II.-BY RED-BLIND PERSONS.
- III.-BY GREEN-BLIND PERSONS.
- IV.-BY VIOLET-BLIND PERSONS.
- V.-BY TOTALLY COLOR-BLIND PERSONS.

Teorie protikladných barev

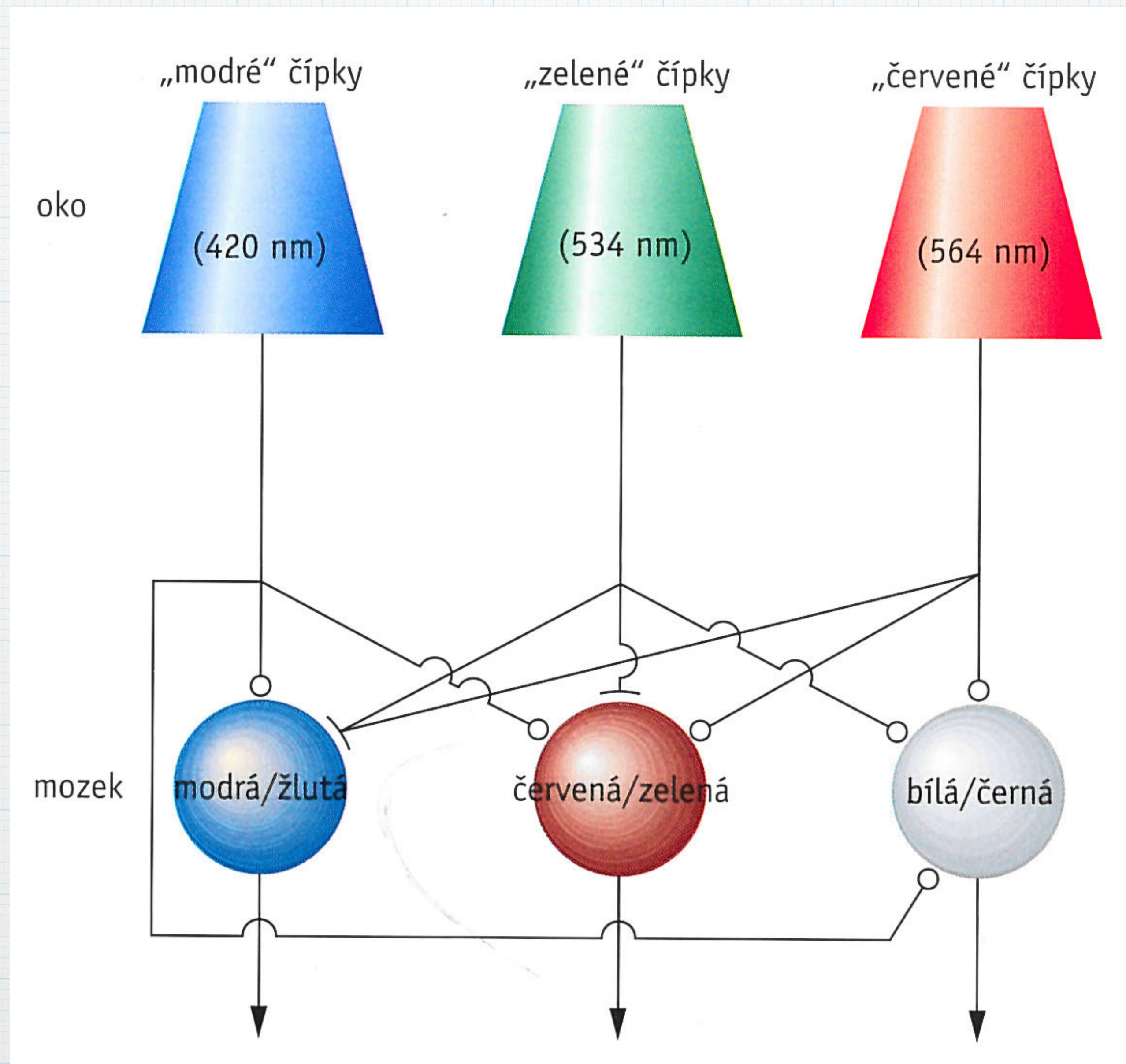
Teorie oponentního procesu

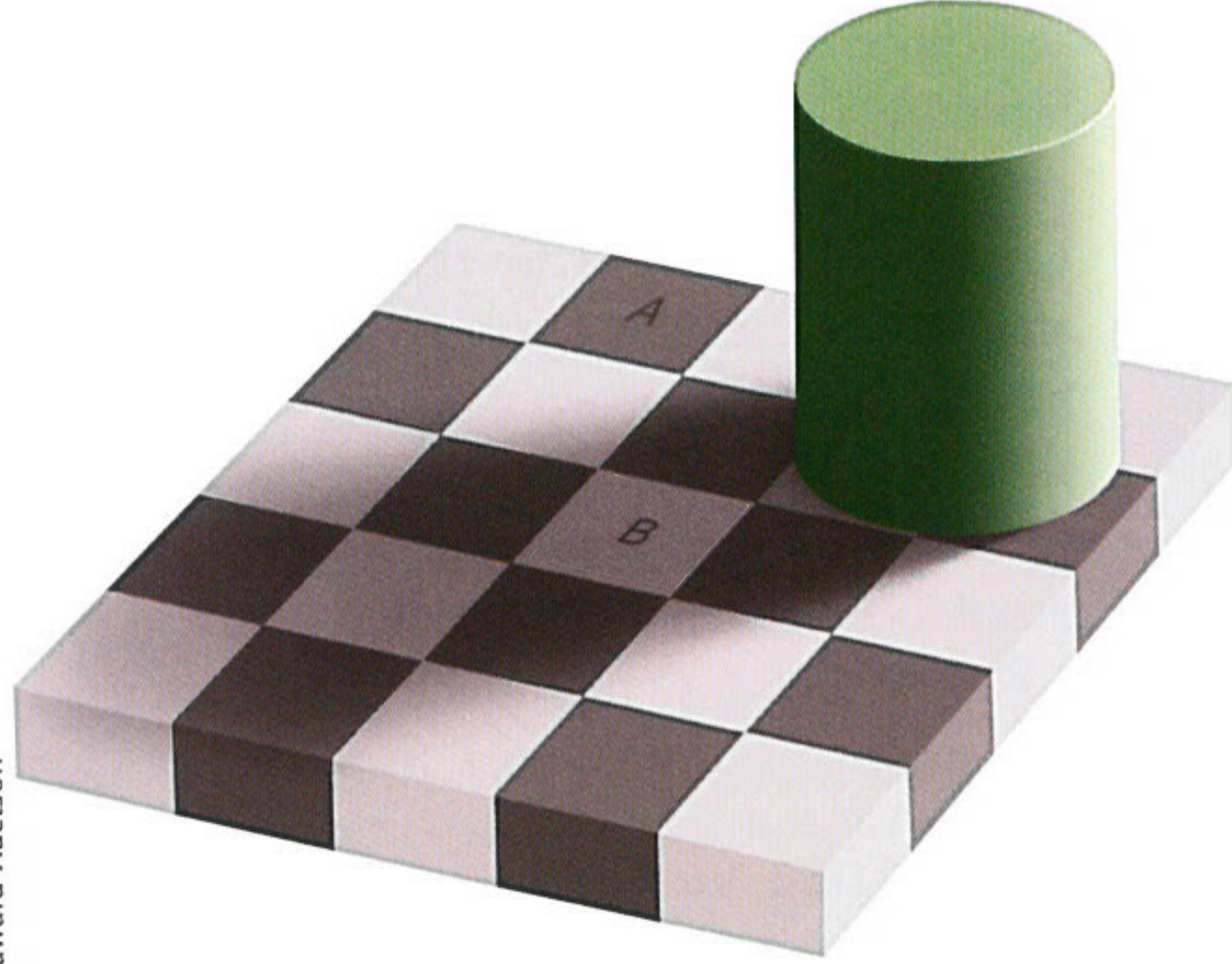
- * Karl Ewald Konstantin Hering (1834 - 1918)
- * Vnímání barev se odvíjí od činnosti tří systémů
- * Aktivace jednoho kanálu je doprovázena inhibicí druhého
 1. Červená vs. Zelená
 2. Modrá vs. Žlutá
 3. Bílá vs. Černá

Vztah mezi trichromatickou teorií a teorií protikladných barev

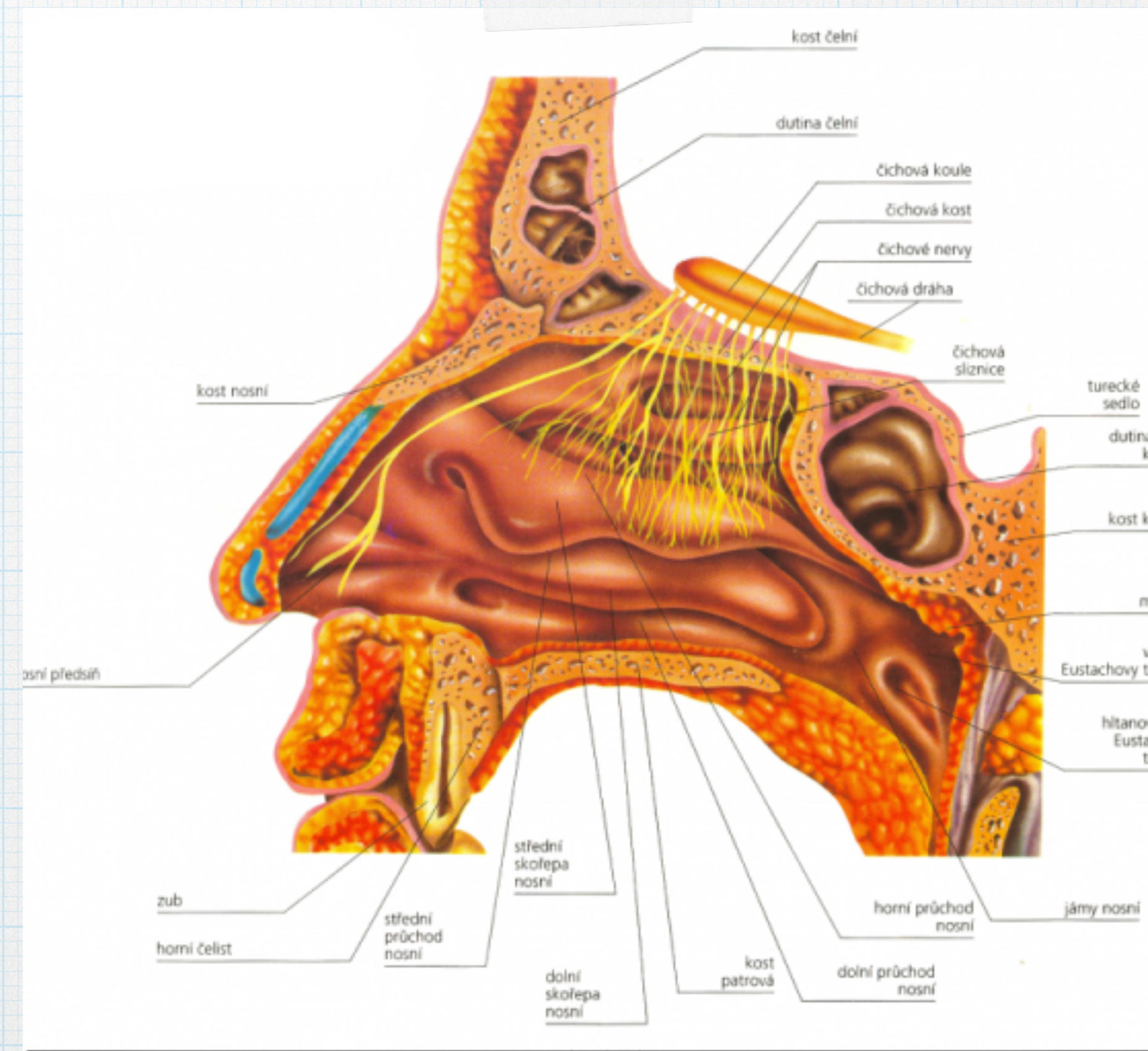

Edward Adelston

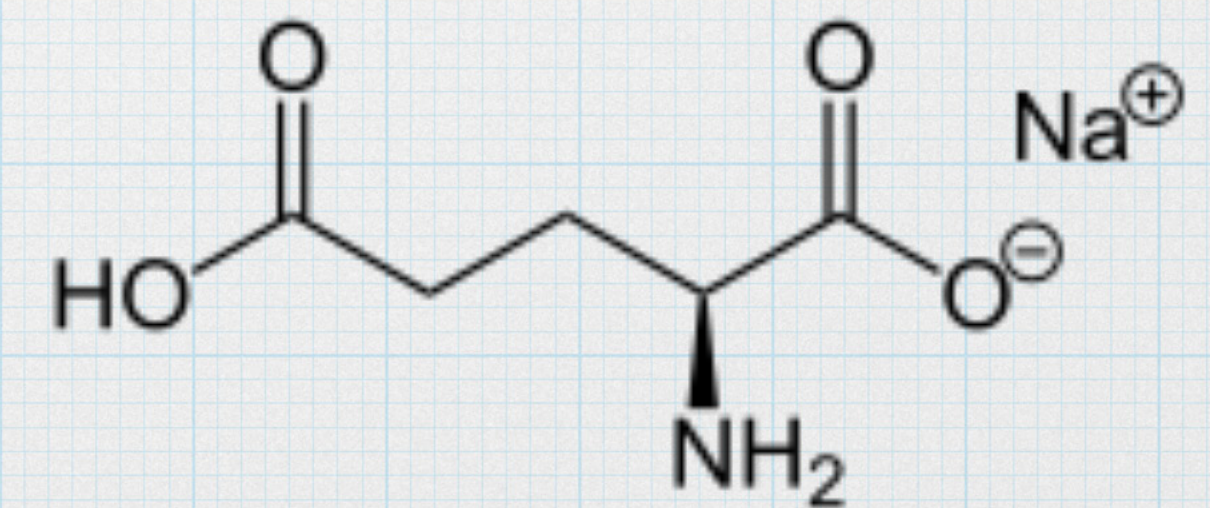
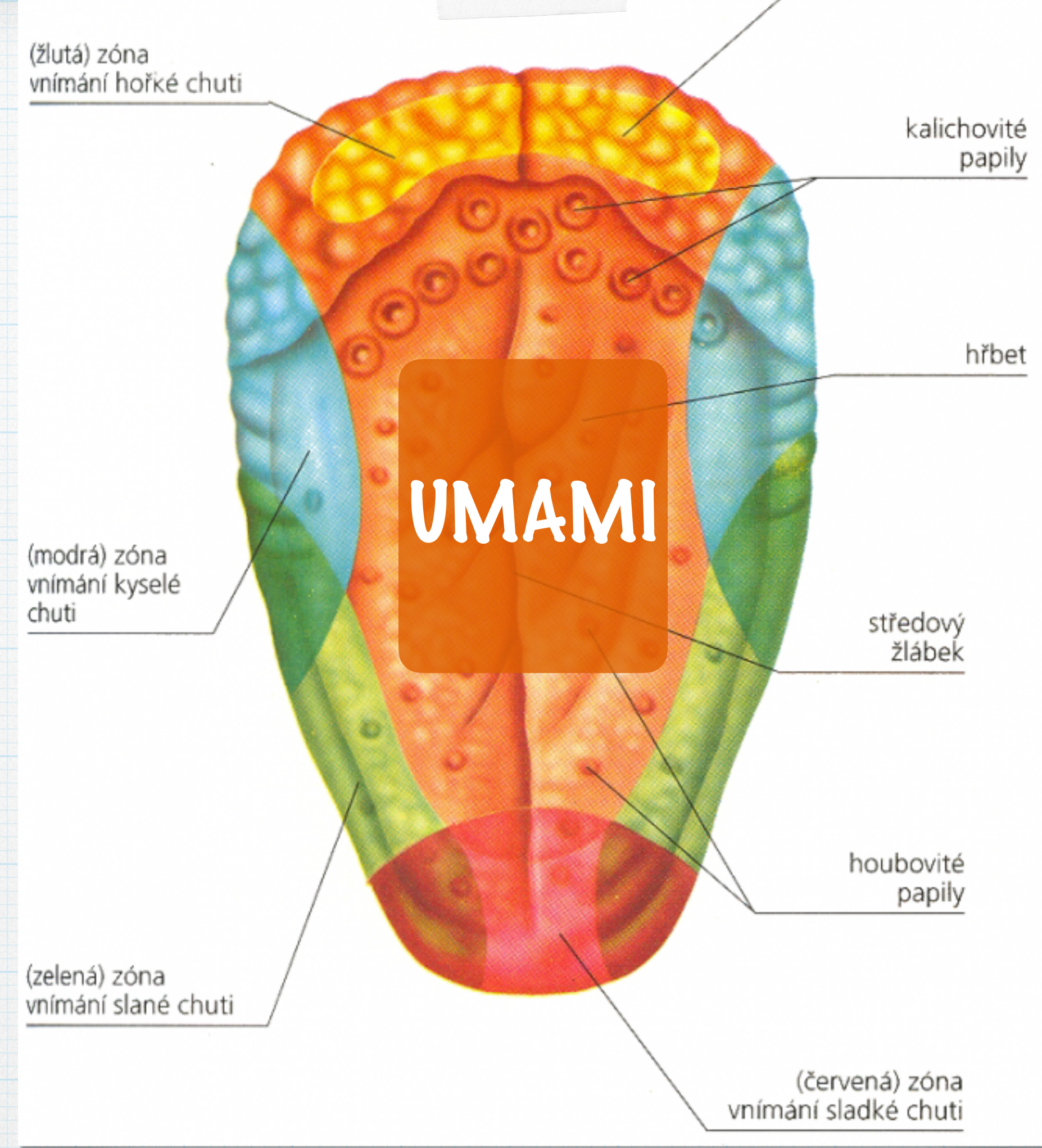
ČICH

- * Feromony
- * Člověk rozpozná 10 - 40 tisíc pachů
- * Ztráta čichu vede k utlumení chuti k jídlu
- * Molekuly musí být rozpustné v tucích
- * PLOCHA ČICHOVÉ SLIZNICE CCA. 4 CM² U PSA JDE AŽ O 150 CM²

CHUŤ

- * Každé místo na jazyku dokáže rozpoznat chuť, ale ve vybraných oblastech zvýšeně citlivé
- * Chuťové receptory jsou umístěny na jazyku, patře a hrdle
- * Jsou sdruženy v chuťových pohárcích
- * U dospělého kolem 10 000
- * Preference chutí dle věku a kultury

Glutamát sodný

Change blindness

* <https://www.youtube.com/watch?v=VkrrVozZR2c>